

Wachttijden medisch-specialistische zorg 2022: verschillen tussen ziekenhuizen en zbc's

Versie 1

Dit document is gepubliceerd door NZa op het publicatie platform voor uitvoering (PUC). Dit document is een afdruk van de originele versie die is te vinden op: http://puc.overheid.nl/doc/PUC_724331_22. Controleer altijd of u de actuele versie in handen hebt.

Documentgegevens

Dit document is een afdruk van een originele publicatie op PUC Open Data.

Originele versie:

Citeertitel: Wachttijden medisch-specialistische zorg 2022: verschillen tussen ziekenhuizen en zbc's

Permalink: http://puc.overheid.nl/doc/PUC_724331_22

Soort document:

Type: Communicatie en voorlichting - Factsheet

Bron: Nederlandse Zorgautoriteit

Versie en datums:

Versie: 1

Laatste wijziging: 10-10-2022

Publicatiegegevens:

Uitgever: Nederlandse Zorgautoriteit

Kanaal: NZa

Vorm: origineel PUC document

Referentienummer: PUC_724331_22

Toegankelijkheid: Extern

Publicatiedatum: 10-10-2022

Taal: nl

Verrijking gepubliceerd bij document:

Thema: Medisch-specialistische zorg

Inhoudsopgave

Verschil in wachttijd voor 3 behandelingen: staar, knievervangning en heupvervangning.....	5
Wat moet je doen als je op een behandeling wacht?.....	9

Wachttijden medisch-specialistische zorg 2022: verschillen tussen ziekenhuizen en zbc's

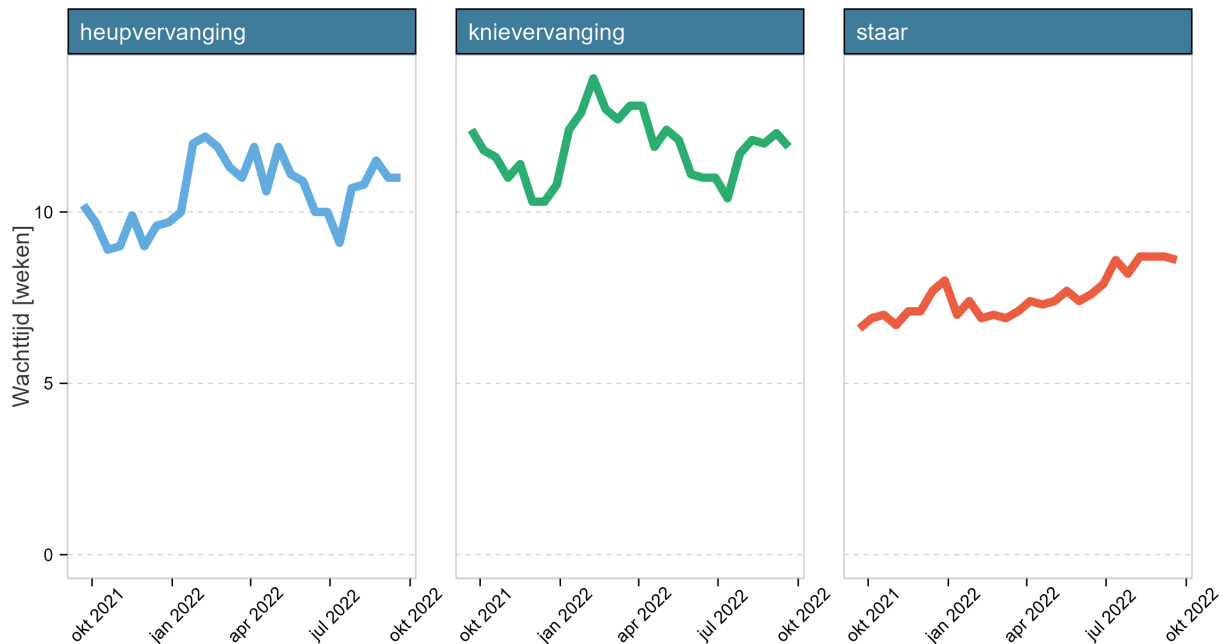
Sinds de pandemie zijn de wachttijden en het aantal mensen dat wacht op medisch-specialistische zorg (msz) toegenomen. Maar er is vaak wel iets te kiezen: de wachttijden voor verschillende behandelingen variëren enorm. In deze informatiekaart kijken we eerst naar de verschillen in wachttijden tussen verschillende zorginstellingen voor een aantal behandelingen. Daarna lichten we toe wat je zelf kan doen als je op een behandeling wacht.

Operaties die ten tijde van Covid-19 veel uitgesteld zijn, zijn bijvoorbeeld heupvervangende knieoperaties en staaroperaties. Daarom hebben we voor deze informatiekaart gekozen om het verschil in wachttijden voor deze operaties uit te lichten.

Verskil in wachttijd voor 3 behandelingen: staar, knievervanging en heupvervanging

De wachttijden voor staar, knievervanging en heupvervanging fluctueren wat over de tijd heen (onderstaande figuur), maar laten geen sterke daling zien.

Mediaan van de wachttijd, voor de behandelingen: heupvervanging, knievervanging, staar.

In onderstaande tabel zien we de gemiddelde mediane wachttijd¹ in weken berekend over de afgelopen drie maanden voor de drie verschillende behandelingen. We splitsen hierbij op naar zelfstandige behandelcentra (zbc's), ziekenhuizen en universitair medisch centra (umc's). Dit doen we omdat de wachttijden tussen deze instellingen erg verschillen. Soms is dat verklaarbaar. Umc's doen vaak vooral specialistische behandelingen, waardoor de wachttijd langer is. Zbc's kunnen aan de andere kant niet iedereen zomaar opereren, bijvoorbeeld als je bepaalde medicatie hebt.

Mediaan van de wachttijd. Voor de behandelingen: heupvervanging, knievervanging, staar ²	
	Wachttijd [weken]
Heupvervanging	
Umc	24,6
Ziekenhuis	12,0
Zbc	4,0

1 Als je alle wachttijden op een rij zet van laag naar hoog en de middelste pakt krijg je de mediane wachttijd. Bij een even aantal wachttijden is het het gemiddelde van de middelste twee wachttijden. Voor een langere periode pak je het gemiddelde van alle medianen in die periode.

2 Voor de analyse zijn de wachttijden voor elke zorginstelling gemiddeld over de periode van 3 maanden voorafgaand aan de laatste peildatum.

Knievervang	
Umc	28,8
Ziekenhuis	12,7
Zbc	4,3
Staar	
Umc	8,3
Ziekenhuis	9,6
Zbc	6,7

Uit onze analyse blijkt dat de wachttijd over het algemeen korter is bij een zbc. Zo kun je voor een staaroperatie de afgelopen drie maanden gemiddeld 2,9 weken eerder terecht bij een zbc dan bij een ziekenhuis (zie onderstaande tabel). Kijken we naar een heupvervang, dan kun je gemiddeld 8,0 weken eerder bij een zbc terecht dan bij een ziekenhuis. Voor een knievervang is dit zelfs gemiddeld 8,4 weken. In onderstaande tabel zijn de umc's buiten beschouwing gelaten omdat hier vaak specialistische behandelingen plaatsvinden.

Aantal weken minder wachttijd bij een zbc ten opzichte van een ziekenhuis ³	
Behandeling	Verschil wachttijd [weken]
Heupvervang	8,0
Knievervang	8,4
Staar	2,9

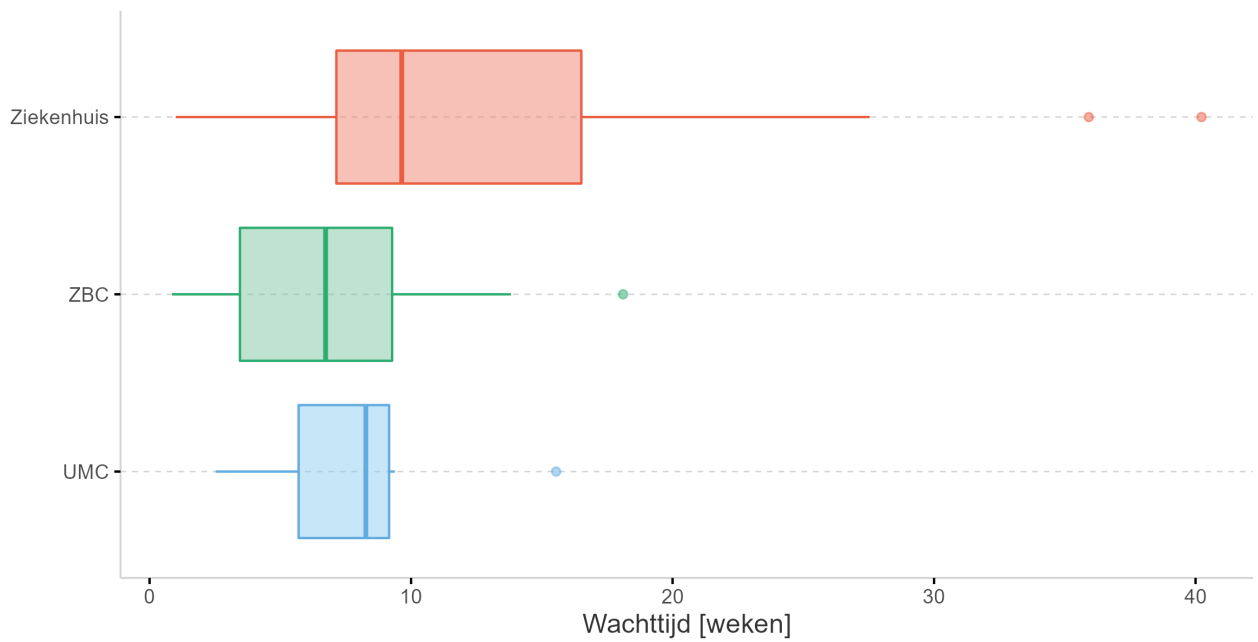
In onderstaande figuren zien we de verdeling van wachttijden voor de verschillende zorginstellingen voor staar, heup- en knievervang.

---

³ Umc's zijn uitgesloten. We kijken naar het verschil over de afgelopen 3 maanden.

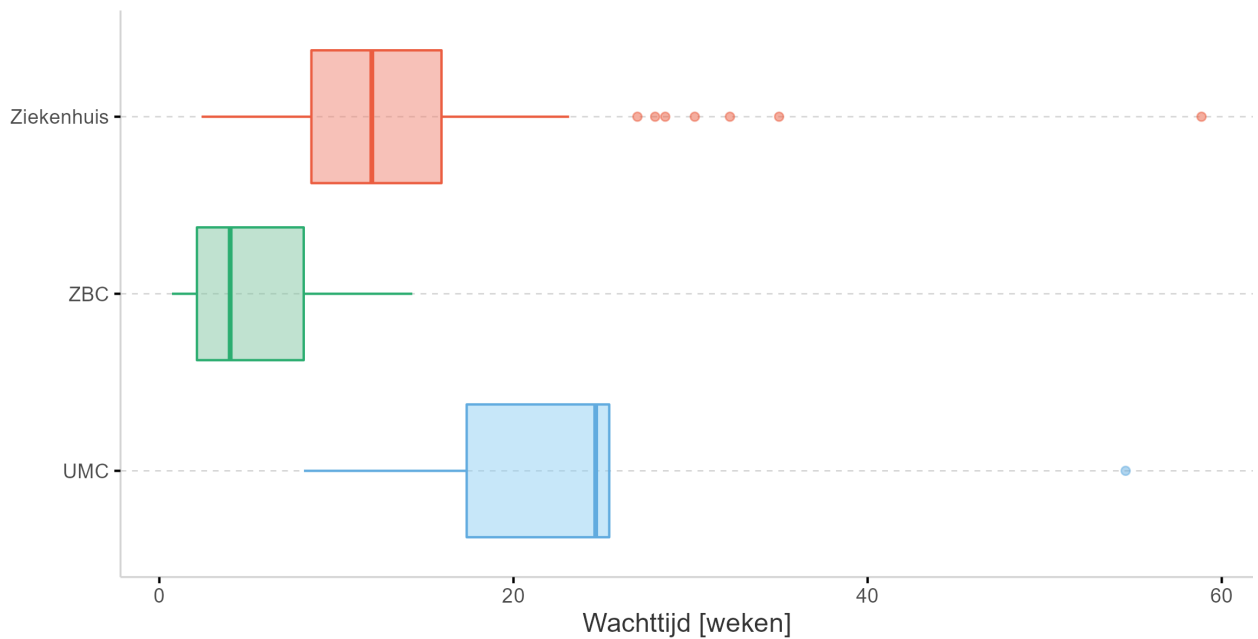
Wachttijd voor staar

Voor de analyse zijn de wachttijden voor elke zorginstelling gemiddeld over de periode van 3 maanden voorafgaand aan de laatste peildatum.

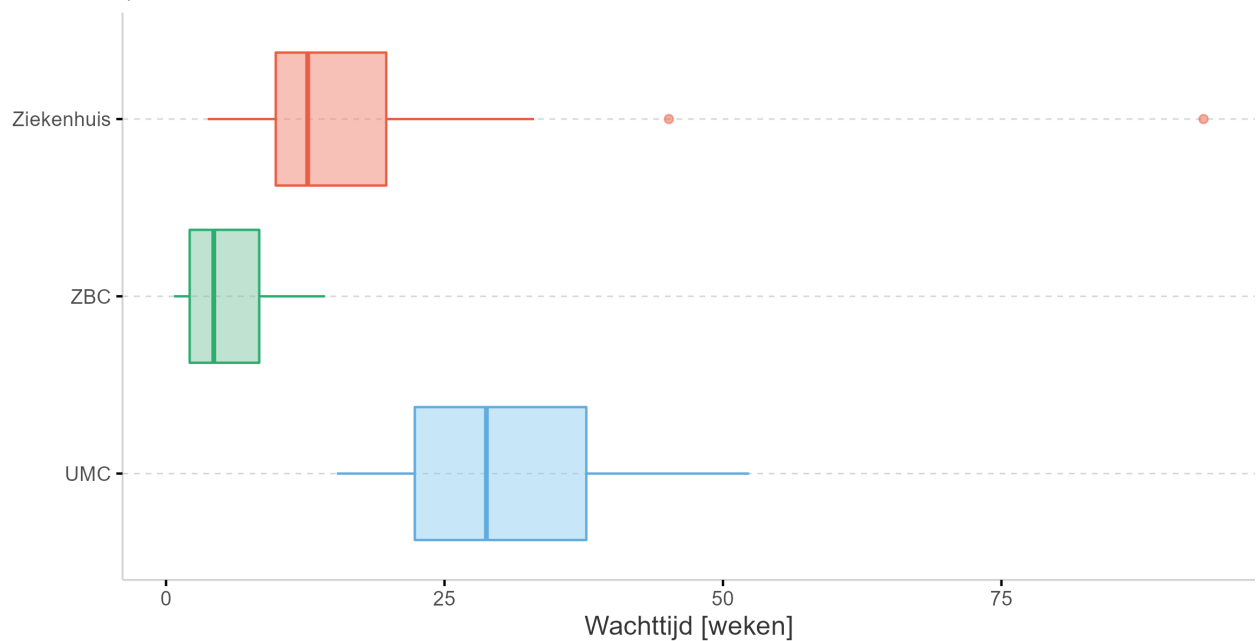
Wachttijd voor heupvervangning

Voor de analyse zijn de wachttijden voor elke zorginstelling gemiddeld over de periode van 3 maanden voorafgaand aan de laatste peildatum.

Wachttijd voor knieervanging

Voor de analyse zijn de wachttijden voor elke zorginstelling gemiddeld over de periode van 3 maanden voorafgaand aan de laatste peildatum.

In de grafiek hierboven zit de helft van de behandelingen in de oranje, blauwe en groene vlakjes. De dikkere verticale lijn in deze vlakjes is de mediaan⁴. De horizontale lijn geeft de spreiding aan. Met dit in het achterhoofd zien we dat de wachttijden tussen instellingen nog flink kunnen verschillen bij zowel de ziekenhuizen, umc's als de zbc's. Kijken we echter naar de mediane wachttijd, dan zien we dat bij een staaroperatie ziekenhuizen de langste wachttijd hebben en zbc's de kortste. Echter, voor heup- en knieervanging hebben umc's duidelijk de langste wachttijd en zbc's de kortste.

4 Als je alle wachttijden op een rij zet van laag naar hoog en de middelste pakt krijg je de mediane wachttijd. Bij een even aantal wachttijden is het het gemiddelde van de middelste twee wachttijden.

Wat moet je doen als je op een behandeling wacht?

Voor veel mensen is er dus winst te behalen. Wacht je zelf op een behandeling? Dan kun je de volgende stappen volgen. Houd daarbij rekening dat niet iedereen in elk type msz-instelling geholpen kan worden, bijvoorbeeld omdat je een specialistische ingreep moet ondergaan, omdat je bepaalde medicatie slikt of omdat je gewicht (BMI) te hoog/laag is. Om erachter te komen of dit voor jou geldt kun je op de website van de instelling kijken of contact opnemen met je behandelend arts/verwijzer. Is het voor jou wel mogelijk om ergens anders heen te gaan, dan:

1. Kijk op [Zorgkaart Nederland](#) voor de wachttijden voor jouw behandeling. Je kunt hier ook je voorkeuren aangeven, bijvoorbeeld hoe ver je wilt reizen voor een kortere wachttijd.
2. Is er inderdaad een kortere wachttijd, dan heb je een aantal mogelijkheden:
  - Neem contact op met je zorgverzekeraar en vraag om hulp (zorgbemiddeling). Zorgverzekeraars hebben een speciale afdeling die u kan bemiddelen naar een instelling met een kortere wachttijd. Dit valt gewoon onder uw verzekerd pakket.
  - Neem contact op met je arts/verwijzer om de mogelijkheden te bespreken.
  - Neem zelf contact op met het ziekenhuis of de zbc waar de wachttijd korter is.